

ENSV
Riiklik Avalik
Raamatukogu

SP-4838
PE 10821

Nr. 4

Hind 10 s.

Uudisjuttud

Ilmub igal laupäeval

RAHVAKIRJANDUSLIK NÄDALIKIRI

1930 a.

Toimetus ja talitus: Tallinn, Väike Karja 1. Telefon 22-63. Postkast 135.

Talitus avatud kella 10-16.

I. a.

Tellimishind: 3 kuud — 130 s., 6 kuud — 250 s., 12 kuud — 500 s. Üksiknumber 10 s. Väljamaale 50% kallim.

Lugege täna: **Armastuse verehind — Surmaotsuse täidesaatmine — Maa õnnistus — Kahekordne roim — Pärlite laev — Polaarinimesed — Mäng elu ja surmale. —**

Sõda.

(A. Böcklini maal.)

Armastuse verehind.

Juhtus ränk kuritöö: 33-aastane abielu-
naine lasi maha 22-aastase neiu. Põhjus:
noor neiu oli abielumehe haaranud oma
võrku ja hävitanud abielu õnne. Kuriteo
tagajärg: abielurikkuja neiu langes oma kire
ohvriks, abielumees — kaassüüdlane pää-
sis terve nahaga ja õnnetu naine, kes saa-
tis korda meeletu teo, kutsuti kohtu ette
vastust andma. Võib olla talle kergendatakse
karistust, võib olla, et ta räägib enese va-
baks, võib olla — ta mõistetakse eluks
ajaks sunnitööle ...

* * *

Mis sundis vaest naise südant sellele koledale
teele, kes käskis ta kätt valada verd ... ? —
— õitseva tütarlapse kirglikku verd ... ?

Juba aastaid elasid mees ja naine abielus.
Mõlemad olid noored, tundsid üksteise vastu
sügavat ja otsekohest armastust ja neil oli mu-
gav, armastusest soojendatud kodu. Peagi nende
õnneküllast elu rikaštati suurima õnnistusega —
nad said lapse. Noored vanemad olid üliõnneli-
kud endi viljaka armastuse ja inimlikkude ko-
hustuste pärast järeltulija vastu. Rõõmsalt ja päi-

Eesti ilusamate naiste pildid ilmuvad ajakirjas „LOS“.

kesepaisteliselt kulusid nende päevad. Noore abielumehe esialgne kirk ja kuum armastus muutus aegapidi sügavaks lugupidamiseks ja sõbralikkuseks oma naise vastu ja näis, et ükski maapealne vägi ei suuda purustada nende abielu õnne ja et nad igavesti jäävad õnnelikuks.

Vaevalt möödus aasta, kui mehe eluteele risti vastu astus noor kaunis tütarlaps. Neiuke oli elurõõmus, neitsilik ja elukogematu.

Üks säde vastastikust meeldivust loidab mõlemil südames, tüdruk edvistab mehe ees; rõõmustab end süütult sellest, et olevat soojendanud tema tundeid enda vastu. Seni rahulikult ja korralikult elanud mees muutub kergemeelseks: on ju veel teisi naisi, kellele meeldin, noori tarvitamatuid naisi, kes ehk sugugi ei keeldu kaunistamast minu elu... Tüdruku vaba ülalpidamine kinnitab neid mõtteid ja lõpuks ta jõuab niikaugele, et mehe tunded lausa hõõguvad nooremale ja värskemale. Ta võõrandub järkjärgult oma truule naisele, võõrandub oma lapsesele, — see teine oskab oma tormilise noorusega luua talle kõditavaid ärritusi, kisub ta välja senistest harjumustest ja täidab lõpuks, mida lubanud meelitades...

Verise südamega, võimutult jälgib abikaasa oma mehe järjekindlat eemaldumist teise juure, kes mängib kergemeelselt tema tunnetega, — võib olla igavusest, võib olla rumalusest, võib olla rõõmust.

Õnnetu naine kõneleb oma mehele heaga, mõistes ja andeks andes, — kuid mees pöördub temast külma õlatõmbusega ja ei taha tunnista-da, et tal ei ole õigust armurõõmudeks.

Et päästa abieluõnne ja perekonda, naine võtab ette häbistava käigu: ta otsib üles noore-

ma võistleja ja palub teda, anda vabaks tema mehe... Kuid noorem naerab ta välja, pilkab teda, on vast ehk isegi uhke sellele, avaldada säärast mõju ühele mehele, et oskab võõrutada teda isegi perekonnast. Kuid naine ning ema võitleb meeletult oma õnne eest. Veel kord ta otsib üles noorema, veel kord kõneleb ta heaga oma mehega. Kuid see jant muutub juba mehele liig kirjaks ja ta ägedas vihahoos tõstab käe ja lööb oma naist — selle teise pärast...

Pika, meeletult pika aasta venib see vaikne, igapäevane kurbmäng. Põlatud naine tüdineb, ta närvid ei pea vastu enam alalisele ärevusele, ta muutub haiglaseks, närviliseks, kinniseks. Vihkamine, mida ta seni kunagi ei olnud tunnud, asub tema piinatud, armastavasse südamesse. Ta lihtsalt ei mõista enam oma meest, armastust, inimesi, elu, — ta teab vaid, et see teine on purustanud tema eluõnne... Ühel päeval tema närvid katkevad täiesti ja suruvad tapariista talle kätte. Alles paugust ärkab ta ja vaatab arusaamatult enda ümber, nagu ärkaks ta praegu piinast, rõhuvast unest, — ta ei suuda mõista, mida ta õieti teinud on...

Veres vingerdad noor neiu — ta mehe armuke...

Kurbmäng on lõppenud. Ajutiseks, sest vae-naine peab veel vastutama oma teo eest kolutunikkude ees, ta peab veel tunnistama üldsuse kaine kõrva ees kõiki oma piine ja valusid... Võib olla vannutatud mehed mõistavad ta õigeks, — võib olla aga ka mitte, ja naine peab mõt- lema süngete vanglamüüride vahel sellest, et ta elu on lõplikult hävinenud...

Frank Argus.

Imeline jäämägi.

Dan Bergman.

Meie majake, milles oleme külalisteks juba paar nädalat, seisab ühe järsu künka jalal, umbes tunni raudteesõitu linnast eemal. Jaama pääseb ainult üle künka. See kungas on praegu nagu suur libe jäämägi. Nimelt oli mõnd päeva kõvasti sulanud, kuid ühe öö kül m kattis künka jääga.

Ma ei teadnud millestki, kui ärkasin hommikul, teadsin ainult, et mul oli väga külm. Pidin

minema linna, oma igapäevsesse töösse. Rong läks veerand tunni pärast, mulle jäi viie minuti pikkune maratonijooks jaamani. Nii siis viskusin riietesse, neelasin alla hõõguvutlise kohvi ja suurema osa pehmeks keedetud munast; väiksema osa sai minu naine, kui andsin talle suudluse jumalagajatuks. Siis vajusin kasukasse, olin ühe hüppega kalossides, tormasin tänavale ja hüüdsin oma naisele, visata aknast mulle mütsi.

ja puhta taskuräti. Ja siis ruttasin künkast üles. Ma ei jõudnud kaugele. Taevane jumal, minu põlveluud! Nendel ma libisesin jälle alla. Võtsin jälle ühe tormijooksu ja mul õnnestus ikkagi jõuda edasi paar sammu, kuid siis kukkusin pikali jääle. Kogu esiküljega. Minu otsaesine laksus nagu paukpadrun vastu jääd, ja minu värskest süüdatud sigar tõugati mulle kurku, kus ta kustus susisedes.

Olin jälle all. Siis otsustasin alata asja veidi ettevaatlikumalt, istusin vabal soovil künkale ja katsusin end tõugata üles tagurpidi. Mul õnnestus tõesti viimaks kinnitada oma kontse, kuid minu istumiskoht libises ja minu nägu nuiana vastu minu põlve. Olin rõõmus, et mul juba enne oli moodne tõmpnina ja mitte klassiline, kumer; nüüd ta muutus veel moodsamaks.

Ja siis vilistas vedur. Kõikusin oma naise juure. Ta tundis mind veel vaevalt ära. Ja kui ei oleks olnud nii häbemata valus, oleksin isegi vaevalt uskunud, et olen ise.

„Aga miks Teie ei raputanud liiva? küsib lugeja.

Kust pidin võtma liiva? Liiv oli ju jää all. Vahepeal läksin, hoolimata naise nurinast, riisikotiga jälle välja ja katsusin end aidata nendega. Aga riisiterad libisesid ka. Varblaste rõõm oli selle vastu suur.

Pidin helistama linna ja teadustama, et ei ole oma tervise juures. Ja see oli õige küll. Siis helistasin Hoffmannidele ja küsisin, kas neile ei pakuks lõbu austada meid lihtsal väikesel lõunasöögil. Seda väikest lõbu uskusin endale võivat lubada. Jah, Hoffmannid tahtsid meeeldi. Minu naine ja mina seisime trepil ja lehvitasime neile sõbralikult, kui nad ilmusid künka otsa. Hoffmann libises seljal, jalad õhus ja proua Hoffmann kõhul, pea ees. Pagana pihta, oli see mulle selge rõõm?

Hoffmannid said lihtse lõunasöögi. Kui aga saabus aeg mõelda koduteele, nad palusid mind helistada jaama ja tellida vankri; nad ei tahtnud nimelt mingisugust otsekohest ühendust teega üle künka.

Vana Matthias tuli oma vankriga. Oli see aga libisenud alla! Nagu St. Moritsas! Algul katsus hobune tulla kaasa jalgadega, jättis selle aga varsi ja libises kenasti alla, kuid peatati trepi käsipuust, kuna vana Matthias omal jõul lendas üle hobuse läbi kinnise ukse otseteed kotta.

Ja siis Hoffmannid ronisid vankrisse, ja vana Matthias laksutas piitsaga hobust ja hobune tõmbas. Ei lootnud hobuselt sarnast jõudu. Tal õnnestus tõesti ronida künka otsa, kuid siis kadus ta jõud. Ta andis järele ja, krauhhti, libisesid vanker ja hobune tagurpidi künkast alla ja peatati jälle südantpõrutava tõukega trepi käsipuul. Ning vana Matthias lamas järsku omaks suurimaks imestuseks vankris ja proua Hoffmanni süles, ja nimelt imelikul kombel, nimelt jalgadega ümber tema kaela.

Aga jälle vana Matthias piitsutas hobust, ja hobune komberdas künka suunas. Näis, nagu talle oleks meeldinud liulaskmine. Ta komberdas nii hästi kui suutis jälle künkale ja libises siis lapseliku lõbuga alla.

Ja nüüd ta ei vajanud enam sundimist minna künkale; ta tegi seda ikka ja ikka jälle sundimata ja libises ikka ja ikka jälle alla. Ta oli nagu liugulaskev koolipoiss, lõbus, ülemeelik ja ettevaatamatu.

Lõpuks hobune väsis mängust, peatus künka jalal, muutus uniseks, haigutas häbematult laialikistud lõugadega ja uinus nende loomade lihtsel kombel seistes.

Hoffmannid ja vana Matthias ja hobune on veel ikka meie juures. Ja mul ei ole veel ikka õnnestunud jõuda linna. Seepärast kirjutan.

Surmaotsuse täidejaatamine.

P. Dobratoworski.

Glasin ühes Wenemaa prowintsi linnas. Sel ajal, millest siin jutt, oli seal palju tuleõuutamisi: olgu päew misjugune tahes, aga ikka tulekahju ja sellejuures tingimata salafirjad. Ja waat, et sellele kuriteole lõppu teha ja rahwast waigistada, otsustati esimese tabatava kurjategija üle mõista sõja-

wäljakohut. Siis langes kohaliku wäeosa sõdurile, kes armukadeduses oma armukese maja-onni pani põlema. Ta mõisteti mahalastmisele.

Surmaotsused saadeti siis mitte üffi pidulikult, waid ka awalikult täide. Sibi arwamisel, et säärase waatepildiga võib kurjategijaid hirmutada.

Hukkamise paigaks waliti linna taga olem ühe-
tasane, roheline murm, kuhu pühapäewiti äärelinna
rahwas harilikult jalutas ja ringmängusid korral-
das. Siit kostis siis, nii mis kajas, rõõm, naer ja
laulud. Samale aasakesele oli nüüd ka häbisain-
mas üles seatud ja samba ette kaewatud auk —
haud, alles elawale inimesele, kes warsti pidi muu-
tuma surnutehaks.

Terwe kohalik wäeosa seati siin poolringis kolme
ritta üles.

Oli tore sumine hommik; päike paistis heledasti.
Niisugustel selgetel ilmadel, arwan mina, on hai-
getel inimestel eriti raske surra. Rahwakogu sei-
sis püsti, istus ja liikus; kõik näis nii pidulik.

Korruga kuuldus kaugele tume trummi pörin.
Inimestefalgad, just nagu arglikud lambatarjad,
kes murdja liginemist tunnewad, löid kihama ja
hakkasid tihemini üksteisele lähenema. Trummi pörin
kõwenes iga minutiga. Wiimaks ilmus ühest uulit-
sast rongikäik tapamankriga, milles weeti kurjategi-
jat. Rong liikus taha.

Wankris, eriti selle jaoks tehtud kõrgel istelaual
istus kurjategija — kahwatu kui furnu — must
laud rinna ees, millele terawasti filmatorlawate
tähtedega kirjutatud oli: põletaja. Tema kõr-
wal istus wana preester, must leinapõll ees, rist
käes ja ise nii kahwatu, just nagu oleksid nad mõle-
mad — tema ja seal see kurjategija — mahalast-
misele mõistetud. Samba kõrwal jäi rong seisma.
Preester tuli wankrist maha, kuna aga kurjategija
eneke sealt alla lasi kukkuda — oli näha, et tal
enam jõudu ei olnud. Ta pandi samba juure.

Ümberringi jäi waitseks, — surmawaitseks.
Sellele waatamata, et rahwast oli kogunenud tuhan-
dete wiisi, oli iga tuule sahin ja kärbsje lendamine
kuulda. Hirmus filmapill! Sellases waituses algas

otjuse ettelugemine. Otsuse sõnadest aru saada oli
wõimatu — rahwas oli sambast kaugele tõrjutud.

Källe hakkasid trummid pörisema — see oli mär-
guanne, et otjuse ettelugemine lõpetatud. Kurja-
tegija wiiaks sõdurite poolringi eest läbi, et ta
wõiks wäesalgaga — oma seltsimeestega, kellega
seltsis ta, wõib olla weel hilja aja eest naeris,
nalja heitis ja rõõmu tundis — jumalaga jätta.
Ta suudab waewalt ennaft liigutada, kuid on
alles elus. Kõik selle aja lööwad trummid lõp-
mata lärmi, nagu tahaksid nad kellegi kisa ehk nut-
mist ja hulumist lümmatada.

Wiimaks kadus ka piinaw jumalagajätmise eten-
dus igawiku merre. Preester astus surmalemõis-
tetu juure; nad seisawad kahekesi teineteise wastu —
siin preester, kiriku teener, ja seal see surmalemõis-
tetud patune. Koeb preester talle palwet, ütleb ta
talle troostisõna — ei ole teada, aga waatke, prees-
ter wõtab risti, surub selle kurjategijale wastu põske
ja huuli, ja siis, kui ta seda täitnud, wõtab ruttu
ametipõlle eest, ning läheb peaaegu jookstes minema
— aga kuhu jookseb ta? — Ta ruttab kõrwale,
rahwakogu hulka, elawate inimeste juure.

Surmamõistetule pandi surnurüü ümber ja ta
seoti samba külge. Kümme wõi kaksteistkümmend
sõdurit astusid ette; ohwitser rääkis neile midagi
ja läks siis kõrwale. Sõdurid hakkasid sihtima, weel
üks filmapill — ohwitser lehwitas walget taskurätti,
kuuldus kogupauk, — ei, see ei olnud kolkukõlaw,
harilik kogupauk, waid kümne paugu korratu ragin.

Möödus mõni päew — ja korruga liigub lin-
nas jutt: inimene on süütult mahalastud; mitte
tema, waid armukene ise on oma maja pannud põle-
ma ja süü weeretanud soldati kaela.

Kuid kõik oli otsas: seaduse nõue oli täidetud;
inimene, kes elas, oli nüüd surnud . . .

Kes on ilusaim Eesti naine?

Kõudke igast ajalehtede müügikohast
kõige huvitavama Eesti ajakirja

„J L O“

iludusevõistluse numbroid

Maailma suurima kirjaniku kõige vägevam teos.

4

Kevade- ja sügistööde vahel tulid ja möödusid päevad, kuid Oline ei tulnud.

Iisaku põllud olid nüüd korras, ta korraldas kaks vikatit ja kaks reha heinateoks, tegi pika põranda oma kärule peale, kuhu võiks heinad peale panna, korraldas jalased ja sobivad puud talvise tööree jaoks. Ta tegi paljuid häid asju. Ja mis puutus kahesse riulisse toaseinal, siis kinnitas ta ka need seina külge, nii et sinna võis asetada mitmesugusemaid esemeid, kalendri, mis ta enesele lõppeks ostis ning visplid ja kulbid, milliseid ei tarvitatud. Inger ütles, need mõlemad lauad olevat midagi eriti head.

Ingeri arvates oli kõik eriliselt hea. Näete, Kuldsarv ei tahtnud enam pageda, vaid leppis vasikaga ja pulliga ja viibis terve armsa pika päeva metsas. Näete, kitsed kosusid, nii et nad raskeid udaraid peaaegu maas lohistasid. Inger õmbles pika kleidikese sinisest sitsist ja mütsikese samast riidest, see oli ilusaim, mis kunagi nähtud, see oli ristimisriietus. Laps ise lamas täiesti rahulikult ja jälgis seda toimingut oma silmadega, tast oli saanud juba päris tubli poiss, ja kui ta nimi tingimata Eleseus pidi olema, siis ei tahtnud Iisak ka kauem vastu olla. Kui kleidikene valmis oli, omas ta kahe küünra pikuse šlepi, ja kuigi iga küünar raha maksis, ei tähendanud see midagi, laps oli juba kord esimene. — Ja kui su helmekeesid kord peaks tarvitama, siis on vist seekord sobivam aeg selleks, ütles Iisak. — Oo, Inger oli juba ka pärlitele mõelnud, ta ei olnud asjata ema, vaid äärmiselt lapsik ja uhke. Helmed ei ulatanud poisile ümber kaela, kuid nad näeksid ilusad välja mütsi ees ja ta asetas nad sinna.

Kuid Oline ei tulnud.

Kui poleks olnud loomi, oleksid kõik elanikud võinud lahkuda majast ja kolme, nelja

päeva pärast ristitud lapsega tagasi tulla. Ja kui poleks kavatsatud laulatada, oleks Inger üksinda reisida võinud. — Kas ei võiks laulatust seniks edasi lükata? ütles Iisak. — Kuid Inger vastas; see kestaks kümme kuni kaksteist aastat, kuni Eleseus koju võib jääda ja lüpsta.

Nüüd pidi Iisak kasutama oma mõistust. Öieti ei olnud kõigega alatud otsast peale ja laulatus oli vast sama tarvilik kui ristimine, mis teadis tema. Ilm ähvardas kuivaks minna, tõsiselt kuivaks; kui õige pea ei tulnud vihma, kuivas vili põldudel, kuid kõik oli jumala võimuses. Iisak seadis end valmis, et rutata külla ja otsida üht inimest abiks. Ta pidi jälle mitmed penikoormad maha jooksma.

Kõik see tüli ühe laulatuse ja ristimise pärast! Mägestiku elanikel oli tõesti palju väikseid ja suuri muresid.

Siis tuli Oline . . .

Nüüd olid nad laulatatud ja ristitud, kõik oli korras, nad olid isegi nii targad olnud, et nad ennem laulatada lasid, et lapsel oleks seaduslikud vanemad. Kuid põud kestis edasi ja nüüd kuivasid väiksed viljapõllud, kuivasid need plüüs-vaibad, ja miks küll? Kõik seisis jumala võimuses. Iisak niitis oma aasalapid, kuid neil polnud pikka rohtu, kuigi maapind sai kevadel väetatud. Ta niitis ja niitis, ka kaugel asuvail mäenõlvakuil — ja ei väsinud niitmast, kuivatamast ja toitu koju vedamast, sest tal oli ju nüüd hobune ja suur hulk karja. Kuid juuli keskpaigas pidi ta ka vilja rohelisteks toiduks maha niitma, muuks ei saanud ta teda tarvitada. Nii, ja nüüd oli veel kartulid.

Kuis oli lugu kartuliga? Oli see vaid kohvisort kaugelt maalt, millisest võis loobuda? Oo, kartul on võrratu vili, ta seisab väljas põuaga, seisab vihmaga, kasvab aga siiski. Ta paneb

vastu ilmastikule ja on väga visa, saab talle osaks vaid võrdlemisi hea hool inimeste poolt, tasub ta end viieteistkümne kordselt. Näete, kartulil ei ole viamarja verd, kuid temas on kastani liha, teda võib küpsetada ja keeta ja tarvitada kõigiks. Inimesel võib olla leivapuudus, on tal kartulid, siis ei ole ta toiduta. Kartulid võib küpsetada kuumas tuhas õhtusöögiks, neid võib keeta vees eineks. Mida vajavad nad lisatoiduks? Vähe. Kartulid on vähenõudlikud, kausist piimast või ühest heeringast on neile küllalt. Rikkad söövad võid nende juure, vaene kastab ta soola sisse taldrikul. Iisak söi neid pühapäevatoiduna Kuldsarve piimalt võetud koorrega. Põlatud, õnnistatud kartul!

Kuid nüüd tonditati ka juba kartulitele.

Lugematuid kordi päeva jooksul vaatas Iisak taevast. Taevast oli sinine. Mõnel õhtul töötas tulla vihmast. Siis läks Iisak tuppa ja ütles: Tahaksin teada, kas peaks siiski vihma tulema! Kuid paari tunni pärast oli kõik lootus jälle kadunud.

Nüüd oli põud kestnud juba seitse nädalat ning kuumus oli ilmatu suur. Kartul püsis kogu selle aja täiesti õites, ta õitses ebaloomulikult ja imetoredasti. Põllud näisid kaugelt lumelagedikkudena. Millega lõppes see kõik? Kalender ei annud mingit näpunäidet, nüüdisaja kalender ei olnud nii nagu varemalt, ta ei kõlvanud kusagile. Nüüd ähvardas jällegi vihma tulla ja Iisak läks Ingeri juure tuppa ja ütles: jumala abiga tuleb siiski täna öösel ehk vihma! — Näeb ilm vihma järgi välja? — Ja, hobune raputab end rakkas.

Inger vaatas uksest välja ja ütles: Ja, nüüd vist näeb vihma! — Paar piiska langesid maha. Tunnid möödusid, inimesed heitsid puhkama ja kui Iisak öösel kord välja läks, et järgi vaadata, oli taevast sinine.

Oh sa armas jumal taevast! sõnas Inger. Nüüd siis kuivavad homme su viimased puulehed, ütles ta ja lohuatus niipalju kui oskas.

Ja muidugi, Iisak oli kogunud puulehti ning omas nüüd suure hulga parimat lehestikku. See oli väärtuslik loomatoit, ta kuivatas teda kui heina, ja kattis ta kasekoorikuga metsas. Nüüd oli veel ainult väikene kogu neid väljas, sellepärast vastas ta Ingerile sügavas meeleheites ja ükskõikselt: Ma ei too neid sisse, kuivagu nad ka päris ära. — Sa ei tea, mis sa räägid, vastas Inger.

Järgmisel päeval ei toonud ta tõesti neid sisse, sest et ta kord seda lubanud oli, ei toonud ta puulehti sisse. Nad võisid välja jääda, vihma ei tulnud niikuinii, olgu nad siis jumala nimel väljas! Ta võis nad korra enne jõuluid sisse tuua, kui päike nad seks ajaks täiesti ära ei kõrvetanud.

Sügavasti ja põhjalikult oli ta haavunud, talle ei pakkunud enam rõõmu istuda majaukse ees ja vaadata oma maid ja põlde ja tunda rõõmu sellest, et omas seda kõike. Seal seisid nüüd kartulipõllud, õitsesid mis hull ja kuivasid, sellepärast võis ka lehestik jääda, kus oli, palun! Oo, kuid Iisak — võib-olla peitus tal taga seda suurt truusüdamlikkust siiski väikene tagamõte, võib-olla tegi ta seda täie teadvusega ja tahtis nüüd kuuvahetusel sinist taevast katsuda minema peletada,

Õhtul töötas taevast jällegi vihma. Sa oleksid võinud lehestiku ulualla tuua, sõnas Inger, — Mikspärast siis? küsis Iisak ja teeskles äärmist arusaamatust. — Ja, ja, sa pilkad, kuid nüüd võib siiski tulla vihma. — Sa näed ju küll, et sel aastal ei tule vihma.

Kuid öösel tundus siiski, nagu läheksid klaasruudud päris tuhmiks ja näis ka, nagu sajakas midagi nende vastu ja teeks nad märjaks, ükskõik, mis see siis oli.

Inger virgus ja ütles: Sajab! Vaata aknaid. — Iisak nuuskas vaid üleolevalt ja vastas, vihma? See pole vihm. Ma ei mõista, mis sa ütled. — Ah, sa ei peaks pilkama, sõnas Inger.

Iisak pilkas, ja. Ja ta pettis vaid ennast. Muidugi sadas vihma ja pealegi tugev saagar; kuid kui Iisaku lehestik läbi märg oli, lakkas vihmastadu. Taevast oli jälle sinine. Ütlesin ju ette, et ei tule vihma, sõnas Iisak isekalt ja õige petustavalt.

Kartulitele ei aidanud sellest vihmastagarast midagi, päevad tulid ja läksid. Taevast oli sinine. Seal valmistus Iisak puuree korraldamisele. Ta võttis kokku kogu oma jõu. Ta tegi oma südame alandlikuks ja hõõveldas hoolega jalaseid ja aisu. Ah ja, Issand-Jumal taevast! Näete, päevad tulid ja läksid ja, laps sirgus pikemaks, Inger tegi võid ja juustu, asi ei olnudki õieti nii halb, ühe ikaldusaasta elasid tublid inimesed mägestikus küll üle. Ja peale selle — üheksa nädala möödudes tuli tõsine, õnnistusrikas vihm; ühe terve päeva ja terve öö läbi sadas, kuusteist tundi järgimööda valas vihma ojadena, taevad olid end avanud.

Oleks see juhtunud neliteist päeva varem, oleks Iisak öelnud: On liig hilja. Nüüd aga sõnas ta Ingerile: Küll sa näed, see tõstab kartulid siiski veidi ülesse. — Oo ja, vastas Inger lohutades, ta aitab neid päris tublisti.

Ja siis paranes kõik aegamööda; igapäev tuli oma vihmasagar, rohi läks haljaks kui nõiamõjul, kartulid õitsesid, ja tõesti, rohkem veel kui varemalt, vartele kasvasid suured marjad ja see pidigi nii olema, — kuid keegi ei teadnud, mis all juurte küljes oli; Iisak ei sõendanud järele vaadata. Siis tuli ühel päeval Inger ja ta oli leidnud ühe kartulivarre alt kakskümmend väikest kartulit. Ja nüüd on neil veel viis nädalat aega kasvada! ütles Inger. — Seda Ingerit küll, ta pidi ühtelugu lohutama ja julgustama oma jänesmokaga! Ja vilets hääl oli tal, see sirises nagu õhuklapp, mis laseb veidi auru läbi, kuid tema lohutamine oli heategu kaugel mägestikus. Ja elurõõmus iseloom oli tal ka. — Kui sul oleks võimalik korraldada veel ühte magadisaset, sõnas ta Iisakule. — Nii, vastas see. — Ja, ja ei ole just kiiret, ütles Inger seepeale.

Nad valmistusid kartulivõtuks ja said vana kombe järgi Mihkclipäevaks sellega valmis. Oli keskpärane aasta, hea aasta; selgus jällegi, et kartul ei rippunud nii väga ilmastikust ära, vaid ta võis palju vastu pidada ja siiski kasvada. Muidugi ei olnud, kui nad täpselt järgi arvasid, just mitte väga keskpärane ja hea aasta, kuid sel aastal ei saanud nii täpselt arvata. Ühel päeval oli möödunud laplane ja oli väga imestanud selle suure kartuli hulga üle asunduses; külades olevat lugu palju halvem, ütles ta.

Nüüd oli Iisakul jälle mitu nädalat aega maad juurida, enne kui algas külm ja maa kinni külm. Nüüd sõi kari põldudel ja kõikjal kus tahis. Iisakule valmistas rõõmu loomadega koos töötada ja nende kellu kuulda. See takistas isegi ta tööd sest pull pistis meeleldi oma sarved lehehunnikusse või jälle olid kitsed ülal ja all ja igalpool, isegi onni katusel.

Väiksed ja suured mured!

Ühel päeval kuulis Iisak valju kisa. Inger seisab maja ees laps käsivarrel ja osutab pullile ning lehmale Hõbesarvele: need on armunud üksteisse. Iisak viskab oma konksu käest ja ruttab alla, kuid on juba hilja, õnnetus on sündinud. Vaata nõida, see algab aga varakult, on alles aasta vana, terve pool aastat varem, nõid,

laps! Iisak viib ta lauta, kuid on vist juba hilja. Ja, ja, sõnab Inger, teatud mõttes on see isegi hea, muidu oleksid mõlemad lehmad jäänud sügisel tiineks. — Ah, seda Ingerit, ei, tal ei olnud palju mõistust peas, kuid ta teadis arvatavasti, mis tegi, kui laskis hommikul Hõbesarve ja pulli koos välja.

Tuli talv, Inger poolis ja ketras, Iisak vedas puuhalgusid orgu, hüiglasuured kuiva puu ladedmed hea ree peal: kõik võlad said tasutud, hobune ja vanker, sahk ja äke kuulusid nüüd temale. Ta sõitis Ingeri kitsejuustuga orgu ja tõi kudumislõnga, kangasteljed, kerilauad ja kangasoa selle eest koju, ning ikka jälle tõi ta jahu ja toidumoonu, laudu, põrandalaudu ja naelu; ühel päeval ta tuli isegi lambiga. Nii tõesti kui ma siin seisan, hüüdis Inger, sa oled hull! Kuid ta oli juba ammu taibanud, et lamp tuleb. Öhtul nad süütasid ta põlema ja olid kui paradiisis, väike Eleseus arvas kindlasti, et see on päike. Vaat, kui üllatatud ta on! sõnas Iisak. Sellest päevast peale võis Inger lambivalgel kedrata.

Iisak tõi linast riidet särkideks ja uued kingad Ingerile. See oli palunud teda tuua mitmesuguseid värve villade jaoks, ta tõi ka need. Kuid ühel päeval ta tuli tõesti seinakellaga! Millega? Seinakellaga! Nüüd oli Inger kui pilvist kukkunud ja ta ei saanud mõnda aega sõna suust.

Iisak kinnitas kella ettevaatlikute kätega seinale ja seadis ta oma äranägemise järgi; ta tõmbas pommid üles ja laskis kella lüüa. Laps pööras silmad sügava kõla järgi kella poole ja vaatas siis emale otsa. Ja, sina võid nüüd küll imestadal ütles see ja võttis poisil sülele ning oli ise ka liigutatud. Sest ta ei olnud midagi siin üksilduses, mida oleks võinud kõrvutada seinakellaga, mis käis talve läbi ja löi õieti tunde.

Siis olid kõik puud ära veetud, Iisak läks jälle metsa ja raius puid; ta tegi uued tänavad ja uue linna oma puuvirnadest eelolevaks talveks. Ta pidi nüüd ikka kaugemale minema, majast, suur, lage mäenõlvak lamas nüüd juba harimisvalmis ja nüüdsest peale ta ei tahtnud metsa enam täiesti laastata, kavatses vaid vanemad kuivanud latvadega puud maha raiuda.

Muidugi oli ta arusaanud, miks Inger teisest sängist kõneles, nüüd ei tohtinud ta seda enam edasi lükata, vaid pidi ruttama. Tema tulles ühel pimedal öhtul metsast koju, oli see juba juhtunud: perekond oli kasvanud, jällegi ühe poisil

võrra. Inger lamas sängis. Seda Ingerit! Hommikul oli ta tahtnud teda külla saata. Sa peaksid hobust veidi liigutama, oli ta öelnud. Sest ta seisab ainult latris ja kaabib põrandat. — Mul pole aega sarnaseiks rumalusiks, vastas Iisak ja lahkus. Nüüd märkas ta, et Inger vaid temast lahti oli tahtnud saada, kuid miks? Oleks siiski vast hea olnud omada meest oma läheduses. — Millest see tuleb, et sa kellelegi kunagi märku ei saa anda? päris ta. — Nüüd pead enesele ise aseme korraldama ja kambris magama, vastas Inger.

Kuid asemest üksi ei jätkunud, sinna juure kuulusid ka asemeriided. Neil ei olnud kahte nahkvaipa ja ei saanud muretseda ka enne järgmist sügiset, kus kavatsesid tappa mõned oinad, omale teist karusnahka; kuid isegi kahest oinast ei jätkunud vaibaks. Iärgmisil päsvil ei olnud Iisakul head põlve, ta külmetas pööraselt öösel. Ta katsus kaevata omale aseme heintes, mis olid kaljurahnus, katsus magada lehmade juures; ta oli ulalusetu. Õnneks oli juba maikuu, siis tuli juuni, juuli . . .

Tähelepanuväärt, kui palju oli teostatud siin ainult kolme aasta kestel: elamu inimestele, laut ja viljakandjaks haritud maa. Mida ehitas Iisak nüüd? Uut kuuri, kütüni, uut juureehitist elumaja külge? Maja kajatas vastu, kui ta löi kaheksatolliseid naelu seintesse, ja Inger tuli vahetevahel välja ja palus halastada väikestele. Ja, väikesed! Jutle nendega veidi! Laula neile midagi ette, anna Eleseusele pange kaas, siis võib ta sellega kära teha. Peagi on löödud suured naelad sisse, nad peavad just neisse põikpalkidesse löödud saama, milledega juureehitis saab kinnitatud maja külge. Hiljem on mul vaid lauad ja kahe ja poole tollised naelad, see on päris lapsemäng.

Oleks ta saanud hoiduda tagumast? Seni hoiti heeringatünni, jahu ja muid toiduaineid tallis, et nad mitte lahtise taeva all ei oleks; kuid pekile tuli talli maik, tagavarakambrit oli hädasti vaja. Väikesed poisid pidid juba harjuma nende paari haamri löögiga seina vastu; Eleseus oli jäänud tõesti veidi õrnaks ja haiglaseks, kuid teine imes kui pasunat puhuv ingel, ja kui ta ei karjunud, siis magas ta. Suurepärase poiss! Iisak ei tahtnud olla vastu, et teda pidi hüütama Sivertiks, võib-olla oli see nii hästi, kuigi ta mõnikord oli mõelnud nimele Jakob. Mõnel juhul oli Ingeril õigus, Eleseus oli ristitud ta õpetaja järgi ja see oli peen nimi, kuid Sivertiks kutsuti Ingeri onu,

ringkonnalaekurit, kes oli poissmees ja pärijateta rikas inimene. Mis võiks pakkuda lapsele veel paremat, kui kutsuda teda Sivertiks!

Siis tulid jällegi kevadised tööd ja kõik pandi enne Suvistepühi mulda. Tolkorral, kui Inger võis ainult Eleseust omaks nimetada, ei olnud tal kunagi olnud aega oma meest aidata, nii oli esimene laps ta aja ära tarvitanud. Nüüd, kui tal oli kaks last, kitkus ta umbrohtu ja toimetas veel paljugi muud; ta aitas tundide kaupa kartulid panna, külis porgandeid ja naerid. Ei olnud kerge leida teist sarnast naist. Ja kas tal ei olnud ka kangast telgedel? Igat hetke kasutas ta, et jooksta kambrisse ja kududa maha paar pooli-täit; see oli poolvillane riie taliseks pesuks. Peale selle kui lõng oli värvitud, kodus ta sinist ja punast kleidiriiet omale ja lastele; siis pani ta rohkem värviseid sisse ja kodus asemeriided Iisakule. Puha tarviliikud, kasulikumad ja äärmiselt vastupidavad esemed.

Näete, nüüd olid mägestiku elanikud juba õige kaugele jõudnud ja kui see aasta hästi algas, olid asunikud otse kadestamisväärt. Mis puudus neil veel? Heinakütün muidugi, kütün rehealusega keskpaias, see oli tulevikusiht, ja seegi sai teostatud nagu kõik muudki sihid. Aja-jooksul, ja! Nüüd oli väiksel Hõbesarvel vasik ja kitsedel ning lammastel talled, aas oli kirju väikestest loomadest. Ja inimesed? Eleseus kõndis juba oma jalgel kuhu tahtis ja väikene Sivert oli ristitud. Ent Inger? Ta oli jällegi õnnistatud seisukorras, ta näis nii ümarik. Mis oli ka üks laps temale? Midagi — see tähendab: suured asjad, väikesed kenad inimesed, ta oli uhke oma lastele ja andis mõista, et jumal ei kingi mitte kõigile inimestele sarnaseid suuri, ilusaid lapsi. Inger püüdis kõigiti olla noor. Tal oli rikutud nägu ja ta oli veetnud kogu oma nooruse kui aratõugatu, poisid ei vaadanudki temale, olgugi, et ta võis tantsida ja töötada, nad olid põlanud ta head naiselikkust, olid end ära pöörnud — nüüd oli käes tema aeg, ta arenes, ta oli vahetpidamata täies õitsengus ja oli õnnistatud seisukorras. Iisak ise, majajaisa, oli ja jäi tõsiseks meheks, kuid tal oli olnud edu elus ja ta oli rahul. Oli udune, millega ta oli võimaldanud omale elamist enne Ingeri tulekut; kartulitega ja kitsepiimaga ning katsetatud toitudega, millistele ei teadnud nime; nüüd oli tal kõik, mis üks mees tema oludes iganes nõuda võib. (Järgneb.)

Polaarinimesed.

Edward Welle-Strand.

Joski ja Heiki olid kaluri Koskineni pojad. Ehk küll ülejäät söögist ja joogist ei walitsenud Koskineni onnis, poisid kaswasiid üles siiski hästi, ja kui nad olid seitsmeteistkümnne aastased, ei olnud kedagi kes julges alata nendega tüli.

Nad rippusid koos kui takjad, ja kunagi ei olnud kaaslastel õnnestunud äsfitada mõlemaid teineteise wastu. Punajuukfeline, pikaldane Joski leidis selle üsna lõpukõlku, et walgewereline, elaw Heiki eten-das juhti weel kui ka maal, ja tal ei tulnud ette kunagi hakata wastu Heiki ettepanekutele, ükskõik millised need ka olid.

Poisid õppisid warakult kalastamist. Nad sõit-sid sealjuures nii hulljulgelt merele wälja, et kõik ennustasid neile warajast surma. Metsikuima ilmaga nad olid wäljas, ent kord nad jäid peale tormi nii kauaks ära, et kalurid pidasid neid juba kadunuks. Kuid paari päewa möödudes nad tulid, paat poole-nisti wett täis ja puri rebitud närudeks, tagasi kalurikülla.

Neid oli tabunud torm suurel merel ja mitu päewa nad mõitlesid laintega elu ja surma peale. Siiski neil õnnestus sissetungivatest laintest hooli-mata hoida paati weel ja pääseda tormist näruse purjega. Kui siis torm möödus, nad mõisid ris-telda oma kaduküla poole. Nii pääsesid nad sel korral. Kuid torm oli paati sedawõrd wintsutanud, et see oli muutunud kõlbmatuks. See oli wana Koskineni suureks kaotuseks, ja poisid reisisid see-pärast Hammerfesti, et end palgata jäämerefõit-jateks ja koguda seega tarwilise raha uue paadi ost-miseks. Kuid kalurikülas tunti neist puudust. Ning wana Koskineni ei wõinud tunda äragi enam peale poegade ärasõitu.

Mõlemad wennad astusid teenistusse ühe Jää-mere kalastamiskaewale. Suurem osa meeskon-nast koosnes wanadest, kogenud jäämerefõitjatest, kes olid näinud omas elus palju enam kui mõle-mad poisid, kes ei olnud saanud wälja oma kaluri-külast. Senikaua kui laew lammas ankrus, oli mees-kond waba. Suurema osa päewast jäämerefõitjad saatsid mööda seega, et istusid kõrtsis. Nad kinni-tasid, et see olewat grammofon, mis tõmbas neid sinna. Kuid kes oli tutaw olukorraga, teadis, et piiritus mõjutas neid külgetõmbejõuna. Seda otji-tud märjusest kanti ette nii kohwis, kui ka puhtana. Ent ükski õhtu ei möödunud kateluse ja riuta.

Kuid politsei segas end ainult tahtmatult jäämere-fõitjate tegewusse. Need tugewafondised mehemü-rafad ei käinud just õrnasti politseinifuga ümber, kui see siiski kord pidi segama asjasse.

Endastindistatavalt ei pääsenud ka Joski ja Heiki saatusest, jaada wiidud kõrtsi, ja siin pidi purunema nende kauakestew truu sõprus ühe õhtu kestusel. Kaiskelner Lylli Methi oli punakaablond tüdruk, kes ei olnud kunagi õppinud sumbutama oma kuuma elurõõmu.

Sel õhtul, mil mõlemad wennad asusid kõrtsi, oli Lylli tugewasti tegewuses ühe jäämere kaluriga, kes talle pakkus ühe aurawa „karasti“ teise järel. Lylli ei oleks märganudki mõlemaid külalisi, kui üks tema feltfiliistest ei oleks pannud talle ette, juua kofku nendega. Ta tuli laua juure, ja kui ta fil-mas saledafaswulist Heikit, omasid ta filmad kuuma, ihaldawa pilgu, mis oli nii hädaohtlik meestele. Ta istus Heiki sülle ja lastis oma sõrmedel filita-des libistuda tema tihedatest juustest läbi. Ja ta surus end nii tugewasti tema wastu, et ta tundis tema keha soojust oma riietest läbi. Heiki läks tuli-punaseks ja katsus wabaneda. Kuid Lylli naeris talle iharast näkku: „Sina tola, kas sa pole puudu-tanud weel kunagi naist?“ Ja ta lasi wärisedes oma kätel libistuda üle tema põlmede.

Heikil tundus, nagu põleks tema sisemus, ja tüdruku kuum hingedõht ei seganud enam teda.

Pooljoobnud laewnik, kes kogu aja oli jälginud Heiki wõidukäiku, kargas järsku püsti ja lõi rusi-kaga poisile näkku, nii et weri purskas.

Tüdruk kahwatus ja tahtis wiskuda wahela, kuid Heiki tõukas ta kõrwale ja läks laewniku poole. Ta tõstis üles tema ja wiskas ta säärase jõuga wastu usti, et seinad wärisesid. Laewnik jäi surnud masina lamama ukseawausse, ja alles siis, kui toodi tassi piiritusega ja walati sisu temale hammaste wahela, tuli elu jälle temasse, Ta pages wälja kõrtsist saadetuna teiste jäämere sõitjate naerust. Tüdruk istus jälle Heiki sülle.

Joski oli jälginud Heiki ja laewniku tüli säärase pinewusega, et suutis waewalt hingata. Ta oli istunud nagu ärritatud kisseja, walmis hüppama laew-niku kallale, kui Heiki oleks löödud maha. Kui tüli oli lõppenud, ta ligines wennale ja sõistas:

„Sa olesid praegu tapnud tema, Heiki.“

Heiki ei wastanud, kuid tüdruk küsis, kes ta olla.

„Minu wend,“ wastas Heiki.

„Siis peame jooma temaga,“ naeris tüdruk, ja läks letti juure, et tuua uue tassí „karskt“.

Kui Jostki oli tühjudanud tassí, ta nihkus lähemale tüdrukule, kes oli istunud mõlemate wahel. Ta põles soowist silitada tema kuldblondi juust. Ühimest korda ta kadestab Heikit. Ta silitas mõnel korral üle tema selja, tüdruk pöördus tema poole ja naeratas. Ta tõmbas tagasi oma käe, nagu ta olks põletanud end.

Kuid puudutus käis wärinana läbi naise keha, ning järkjärgult ta nihkus temale lähemale. Ta nägi, kuidas Heiki muutus kriitwalgeks ja tal oli esimesel hetkel niiwõrd tugew kaastunne temaga, et mõtles kiskuda end lahti. Kuid järgmisel hetkel ta tõmbas tüdruku enda wastu.

Seal tõusis Heiki ja löi Jostkit rusikaga näkku sedawõrd, et tal muutus mustaks filmade ees. Hetke ta istus kui halwatud löögist, siis kargas Heikile kallale ja löi ta maha.

Teised kalurid kargasid wahel enne kui mõlemad jõudsid haarata noad, ja Heiki, kes oli saanud enam lööke, puges häbistatuna toast wälja.

Kuid usfel ta pöördus ja ähwardas Jostkit:

„Sa ei pea elusana tulema tagasi jäämerelt.“

Ei Heiki ega Jostki ei toonud enam jalga kõrtsi, kuid Jostki külastas Dyllit paaril korral. Wennad mõõdufid teine-teijest laewalael, haudusid kättemakstu. Ent ühel päewal Heiki katsus haawata Jostkit, kes kummardus üle köierulli. Laewaomanik kargas wahel ja Heiki suleti laewaruumi. Laewaomanik ei tahtnud roima oma laewal seni, kuni see asus sadamas. Kui Jostki wiibis wiimast korda tüdruku juures, töötas see pühalikult jääda truuks temale seniks, kuni ta olewat seal ülewal jäämerel. Ja nad tegid otsuseks abielluda sügisel, kui Jostki niipalju teenib reisul, et see osutub võimalikuks.

Miilide kauguselt firutas jää hülgepüüdjate ees. Kui päike üksitutel harwadel hetketel murdis läbi hallidest pilweriingastest, säras jää kristallina suurepärastes wärwides. Kuid kuldse päikese kiireta näifid jääkogud mustjashallina jääõrbena.

Püügimeeskond wärwis igapäew jää hülgeweringa, ja tagaetatwad loomad olid põgenenud kaugeemale jäässe, et pääseda tagaajajast.

Igapäewne toores tapmine wiib püüdjad sarnasesse hoogu, et see werine mäng muutub neile otse lõbuks. Nad niidawad maha hülge teatud haiglasest suikumisjaisukorras ja juudawad waewalt

tappa teda dieti. Ja haawatud loomad lamawad nii jää, jooksewad werd, wärisew surmahirm pilgus.

Mõlemad kaluripoisid tormasid hülgetapmisele samase firega, kui kõik teisedki, kuid kunasgi nad ei sattunud ühte salka. Minult üks wäärpauk ja üks mees oleks olnud laewal wähem.

Nad ujutasid werrega kogu laewa, ja wärskel werelõhn nüristas nende tunded täiesti. Nad muutusid tooreks ja wägivaldseks.

Heiki ootas waid võimalust, et tajuda Jostkile, ja ta katsus sagedasti läheneda temale jää tapmise ajal, kuid alati keegi oli kohal walwates, et mõlemad wastased ei tuleks liig lähedale teine-teijele.

Kui hülgepüük muutus wiltsamaks, jagunesid püüdjad ifka enam ja enam üle jää ja kütmine sarnanes mõidujooksele jäämeresõitjate wahel. Müüd ei pööranud enam keegi tähelepanu mõlemale wemale, ja nii juhtus ühel päewal, et mõlemate wahel teostus mõitlus ühe hülge pärast. Jostki tappis looma ja Heiki lähenes suure jooksega, et teda tappa hülgeoraga. Ta komistas ühele konarikule jääs ja hülgeraud langes suures kaares eemale. Enne kui ta jõudis alustada uut kallalatumgi, oli Jostki juba walwel.

„Tahtsid sa mind tõesti tappa, Heiki? küsis Jostki.

Tema wend punastus ja läks eemale.

Ühel päewal filmati jää weerul merehobuseid ja asuti nende püügile. Nad jagunesid kahte paati ja jõudsid ettewaatlilikult jää poole, kus kaks merehobust lamasid ja soojendasid end päikese käes. Oli paarimise aeg ja loomad täis kuuma iha ja kirge. Nad lamasid ja surusid hellalt teine-teije wastu. Aeg-ajalt nad lasksid kuuldawale sügawaid kurguhääli, walsu mõirgamise, mis kajas kaugele üle jää. Omas tiirastuses nad peksid jää tügewate kihwadega, nii et see wäikeste kildudena sadas nende ümber. Et tuul tuli nende poolt, nad ei aimanudki inimeste lähedust.

Paat lähenes ettewaatlilikult jääserwale, märkamata loomadest, kes jätkates oma paarimis-mängu, mõirgasid ifka waljemini. Ent lõpuks paat oli jõudnud lastekaugusse. Jostki, kes oli kütiks ühes paadis, sihtis. Tume pauk, ja merehobune tõusis õhku ning langes siis tagasi jääle.

Teine loom, kes ei mõistnud, mis oli juhtunud, nuusutas tema rinda, kust woolas punast ja lallus werd, mis imbus lumme. Ta ei teadnud, et tema mehekene oli surnud. Kuid siis nõkfatus ka tema ja jäi liikumatult lamama. Heiki oli lastnud teda.

Kui mõlemad paadid asusid jääserwal, kargasid mõlemad kütid esimestena jääle ja jooksid loomade poole. Jostkil oli juba nuga valmis, et nülgida üht looma. Kuid seal juhtus midagi. Nagu tõuge läis järsku loomast läbi ja ta tõusis wihase mõirgamisega. Ta teeb hüppe ja wiskub Jostkile, enne kui jee saab aega uue laenguga lõpetada looma elu. Walge hingedõht lööb talle wastu looma punasest kõrist, ta peksab kihwadega tema poole, ei taba aga teda ja lööb jäässe, nii et walge sadu ümbritseb musta inimkeha. „Aita mind, Heiki,“ hoigab Jostki, „aita mind!“

Heiki wditleb rängasti iseendaga. Müüd oli ta wend, kelle elu ta nii kaua waritsenud, müüdüd. Merehobune purustaks kohe tema keha oma hiiglakihwadega. Ja ei ole enam Jostkit, lööb ta üle temalt Lylli.

Kuid Jostki meeleheitlik appihüüd kõlas talle jälle kõrwa, ja järsku ta wiibis jälle lapseeas, kus

ta oli Jostkiga lahutamatu mängus ja töös. Sea wditis temas. Ta tõstis relwa ja surus.

Kui suits lahkus, lamas merehobune surma krampides Jostki kõrwal jääl.

„Tanan sind, Heiki.“ Jostki surus oma wenna kätt. Piisarad jooksid tal üle näo.

Merehobune oli riimanud oma kihwaga ainult tema õla ja ta ei olnud nii nõrgestatud, et ei suutnud aidata nülgimisel. Sellest päewast peale poisid hoidsid ühte nagu ennegi. Kuid kui laew saabus Hammerfesti, olid jäämeresõitjad hurwitatud, kas nende sõprus ei lagune, kui tüdruk asub nende wahesele. Kuid just tema tõttu tugewnes see.

Kui Jostki hilja õhtul astus kõrtsi tahakambri, ta leidis ühe wenelase tüdruku juures. Ta puges lärmitagemata jälle minema. Kui ta tuli laewale, sõjistas ta Heikile:

„Lylli läheb igaühiega, kes seda soowib.“

„Sea, et surmasin merehobuse,“ wastas Heiki ja pöördus oma naril teisele küljele.

Kahekordne kuritöö.

Jean Mourat novell.

Nuga väljahtab tänavlaterna rohekas valgu- ses. Punapea, kes juba silmapilgu jälginud õist rändurit, kes Place d'Stalie'st, kus lõbunaised ja apaašid kolavad ringi, siia eksinud oli, tormas juure, et tabada mõrtsuka, kes oli ilmunud mustast poollagunenud majast. Aga see oli juba põgenenud pimedusse, ja rändur, kes lamas väljasirutatuna tänavlaterna all, rögises. Onésime kummardus tema kohale. Ei olnud esimest korda, et ta nägi kedagi surevat, ta ise oli juba surmanud üht, kui ühel päeval kiusatus raha järgi oli uimastanud tema pead; kuid inimese ees, kes oma suremise valus sattunud tema meelevalda, inimese ees, kellele ta veel hetke eest oleks tahtnud tulla appi, ärkas tema röövlihimu jälle. Ühe pilguga ta tõendus, et tänav oli tühi, siis avas ta surija ülikuue, kelle käed olid kramplikult ruskas, katsus tema kuue voodrit, mis oli veel leige keha soojusest, otsis läbi taskud ja tõmbas välja kirjatasku, mis oli täidetud dokumentidega ja pangatähtedega. Ta ei lugenudki raha: ta otsis vaid tundmatu pabereid, et varastada temalt tema nime, sest ta oli oma nimest tüdinud, sest see oli suure kurjategija nimi.

Ta leidis varsi, mida otsis, tundmatu kandis kaasas oma isikutunnistuse.

Siis ta kandis raskesti haavatu ühe puukuuri taha, mis asus ühel mahajäetud maaalal ja hakkas teda riietama lahti. Püksid olid peenest kallest, mis silitas sõrmi, särgil olid pärliööbid; tapetu rind tõusis ja wajus kui lõõts; kui Punapea tõstis teda, kukkus ta pea tagasi ja tema rögisemine muutus kähisevamaks. Siis ta pidi talle tõmbama selga Onésime Lapin'i närud, tema puuvillasärgi, mis lehkas higist ja veinist, tema narmendavad püksid ja näruse vesti; surija tõstis järsku käed, nagu tahaks ta eemaldada need viletsad närud.

Siis võttis Punapea oma vana mütsi, pani selle teise näole ja tõmbas sõrmused käest. Onésime Lapin lamas nüüd rögisedes tänavlaterna all ja see teine, kodanik ülirrietes ja pehmes mütsis kadus läbi magavate tänavate.

Ta jooksis, seni kui jätkus hinge, siis peatus ühe tänavlaterna all, mis ei erinenud esimesest millegagi ja tõmbas välja varastatud kirjatasku, et viimaks saada teada oma nime ja kutse. Juhus oli talle sobiv: Teda hüüti Arthur Laveillac, see

tähendab, ta oli suurimaid pangaomanikke Pariisis. Onésime Lapin oli kuulnud jutustavat temast; ajalehed nimetasid sagedasti tema nime, sest ei olnud ühtki laenu, ühtki rahalist tehingut, millesse tema ei olnud segatud. Uus pangaomanik sügas pead: olles tüdinud omast vanast elust, ta oli varastanud esimeselt vastutulijalt, kes sattus tema kätte, tema isiku. Nüüd ta pidi etendama hästi oma osa.

Ta otsis oma aadressi: Ta elas Etoile läheduses, Avenue de Jena'l. Elamu pidi olema veidi mugavam tema katusekambrist Rue Brise-Miche'l. Punapea oleks meeleldi sirutanud heal, mõnusal sulgmadratsil, kuid leidis, et see oleks siiski ettevaatamatu: ta vajab aega, et harjuda teise nahaga. Seepärast seadis oma sammud jaama poole, sest pidas hädavajalikuks, mõneks kuuks sõita välismaale.

Autod olid kallid sel hilisel tunnil, kuid pangaomanik Arthur Laveillac ei tahtnud käia jala selle pika tee, kuna täidetud kirjatasku varustas teda kodaniku mõnusustega. Ta oli rõõmus kohates üht taksot Place Maubert'i nurgal, mis tõi teda kiiresti jaama. Vaade värvilisele plakatile lasi teda otsustada Monte Carlo poolt, kus ta tahtis asuda Hotel de L'Oasis tsingist palmide tõttu, mis nii kenasti erinesid plakati indigosiniselt paberilt. Ta lahkus jaamast, laskis end sõidutada börsi postiosakonda, kust telegrafeeris oma uksehoidjale, käskides saata järele tema kirjad Hotel de L'Oasis'sse. Telegrammile ta kirjutas alla Arthur Laveillac. Jõudnud tagasi jaama, ta nägi, et enne kella 7 hommikut ei läinud ühtki rongi. Ta ostis esimese ajalehe, mis ilmus, ja oma magamisvagnis ta luges siis oma tapmisest teadaannete all „viimsel tunnil“. Keegi Onésime Lapin oli tapetud sel ööl Avenue d'Staliel.

Ta pidi tunnistama, et temaga inimkond ei olnud kaotanud. Vabanedes oma vanast isikust, ta võttis ette elada eeskujulikku elu. Ta oli loomult korralik inimene, ainult kahetsemisväärne kohtamine viletsate olukordadega oli teinud temast varga ja mõrtsuka. Oleks ta olnud jõukas kodanik ja mitte näljaronk, ta oleks kindlasti alati austanud avalikku korda ja teiste omandust.

Viimaks ometi ta saab end muuta. Ta vajutas kirjatasku rinnale, talle näis nii kergena elada korraliku inimesena.

„Palace“ üliviisakas uksehoidja, kuhu ta asus, näitas talle selgesti, milline vahe on hästiriietatud inimesel ja reisijal särgikraeta; ta ei üllatu oma toa mugavusest, keeras lahti oma pesulaua veekraanid sarnase iseteadvusega, nagu ta poleks kogu oma elu ajal teinud muud midagi, solistas vannis, helistas kelnerile ja võttis vastu suursuguse olekuga uksehoidja kummardusi.

Ta oli sündinud rikkusele.

Kaks päeva peale saabumist Monte-Carlosse ta sai kätte oma arvurikka kirjasaadetise; agendid nõudsid börsikäske; suured kollased ümbrikud olid täidetud kirjadega, millistele ta pidi kirjutama alla; stenotüpiistid olid täitnud suured poognad märkidega, millistest ta ei mõistnud midagt.

Sel teel ta sai teada, et ta omas sekretäri, ühe sõbra, nimega Jacques, naise, kellele ta andis magusaid meelitusnimesid, rahulolematuid aktsionäre ja kahtlasi osanikke; tema naine saatis talle õrnu kirju: ta tundis igavust temata ja tahtis talle tulla järele: ta ei osanud endale seletada tema ärasõitu; sekretär oli keerulises seisukorras, millisest ükski ei suutnud saada jagu ainult aukartus takistas teda pangaomanikule avalikult ütlemast, et ta aja oma reisudeks oli valinud väga imelikult; kõik tema kirjad nõudsid tungivalt peremehe tagasisõitu. Aktsionärid nõudsid arveid: kaevandused Loulouaras ei tasunud dividende ja aktsionärid tegid etteheiteid pangaomanikule, et see neid pidanud narriks; osanikud kirjutasid temale märgitud kirju, miliste ees ta seisis nõutult.

Et ennast mitte häbistada, ta vastas oma sekretärile telegrafi teel ja tegi temale ülesandeks saata järele raha. Mõned masinalkirjutatud read pidid rahustama tema naist, ta olevat väga tegevuses, puuduvat aeg kirjutamiseks.

Ta hakkas tundma hirmust igavust ja mõtles pöörduda Pariisi; ta laskis ettevaatuse mõttes saata oma ülesvõtte ja uuris oma nägu.

Tundide-kaupa ta vaatles surnu nägu ja uuris tema saladusi; kuidas võisid tulla need kortsud, kui ta rääkis, millised liigutused, milline häälekõla, milline kõnnak tal võis olla ja oli meelegeitel selle üle, kuidas saada korraliku inimese välimuse ja kogu, kuni ta ühel hommikul oma ehmatuseks luges oma nime suurte tähtedega ühe ajalehe esiküljel: oli juhtunud hirmus rahaskandaal: pangaomanik oli annud

välja ühe kaevanduse aktsiaid, millist ei olnud olemas. Selle asja jääl oldi juba, kuid nüüd lõpuks oli õnnestunud paljastada asjakäiku. Pangaomanik Arthur Laveillac oli alatu kelm.

Kahetsev varas laskis ehmatuses kukkuda ajalehe; nii siis nüüd, kus ta tahtis saada korralikuks inimeseks, ta pidi saatma korda kelmusi, mis ületasid kaugelt tema endiseid.

Mis pidi nüüd juhtuma? Kuhu ta ka ei pöör-

duks, ikka ootaks teda vangla; ta kujutles, kuidas teda needsid need paljud tuhanded, keda ta oli petnud, ja igatses tagasi oma kuritegudele, mis lasksid vähemalt teda jääda varju.

Vastikustundega kodanliku korralikkuse vastu, Onèsinee Lapin poos enese üles oma hotellis. Ajalehed kirjutasid: õiglusele olevat tasutud küllalt . . .

Pärlite laev.

Joseph Montagne kriminaal-seiklus romaani.

4

„Saan kergesti aru,“ algas Katherine Whiting, kelle põsed olid kahvatud ja kes suure vaevaga suutis varjata oma erutust, „et kuna sinu ja mu isa vahel pole mingisugust vereisugulust, siis võid ta surmale suhtuda täiesti ükskõiksest. Samuti saan aru, et sul pole mingisugust isu mahutada uusi summe sellesse ettevõttesse. Kuid mina teen seda armastuse tõttu.

Täna sind hea nõuande eest, kuigi ma seda ei taha kasutada. Võin oma äri homme päev müüa ära. Nii ma ka teen ja ma kulutan viimse penni, et oma isa leida üles.“

Foster vaatas talle otse pilguga, mis samuti kui ta kokkuvurutud huuled andsid mõista, kui võrd rumalaks ta peab neiu. Ta poeg astus neiu kõrvale.

„Isa“ hüüdis ta etteheitvalt. Siis oma onutätrele: „Kitty, sinul ja minul, meil on soontes teatud määrani ühte verd. Tahan liituda sinuga.“

„Mitte ilma minu nõusolekuta ega minu rahata,“ ütles ta isa külmalt.

„Kui ma leian pärlid . . .“ algas neiu.

„Meie lepingus,“ katkestas teda Stephen Foster, „on nähtud ette, et üks kolmandik kõigest sellest, mis ekspeditsioon leiab, kuulub minule raha eest, mis ma selle ekspeditsiooni korraldamiseks andsin. Minu poja Newtoni nimi on samuti mainitud osanikuks selles kolmandikus. Sinu isa kohus on neid pärlid toimetada kohale.

Wastawalt tema kirjale pidid tal pärlid olema käes. Üks kolmandik neist kuulub nüüd minule. Kui mõne ime läbi nad veel uuesti leitakse üles, siis on võimalik, et nende peale annan välja veel teatud summa, kuid enne seda mitte ühte senti.

Kui tahad ära müüa oma äri, siis on see asi, mis puutub ainult sinusse. Kuid ma usun wae-

walt, isegi siis kui mis Warner liitub sinuga, et suudad varustada päästeekspeditsiooni. Sul pole vähemagi aimu, mis sarnane ettevõtte läheb maksma. Rahtlemata see noormees on rõõmus, kui ta sulle saab kasutada anda oma kogemusi — muidugi ka taju eest.“

Sini vihane pill põrkas vastu Stephen Fosteri jäist ilmet nagu taline päike langeb polaarjääle. Kui ta ainult oleks noorem, mõtles Jim. Teda oli awalikult sõimatud walelikuks, seiklusotsijaks, kes ei hääbene kasutamast noore neiu tundelikkust südant raha saamiseks.

„Ma arwasin, jatkas Stephen Foster, et ja natuke hoolid mu nõuannetest, ehk muidu ja poleks mind täna õhtul siia kutsunud, kuid me tuleksime selle asja juure veel kord tagasi. Kui sa ikka veel jääd selle juure, mis ma praegu pean lausa rumaluseks, ja kui ma selleks ajaks, ütleme neljakümne-tahelja tunni pärast, olen muutnud oma meelt, siis toetan sind võimalust mööda ja palun, et jumal ise sind selle ettevõtte juures aitaks.“

Jim ei uskunud Stephen Fosteri ilusate lõpufõnade peale vaatamata, et sel mehel on olemas jumalikke tundeid. Südamel asemel pidi tal rinnus olema kivitükk, aju asemel kaubanduslik arwutusmasin. Ja kõneles selliselt waid sellepärast, et muidu oleks tundunud ta liig walguna. Siiski neiu näis olevat liigutatud.

„Ma mõtlen asja üle järgi,“ wastas ta. „Palusin ju siia kui osaniku, kallid onu. Rahtlemata on sinu arwamised teatud määrani õiged, kuid siiski ma ei muuda oma meelt. Täna sind tahte eest mind aidata.“

Kitty Whiting tõusis püsti ja sama olid sunnitud tegema külalised. Siis lahkusid isa ja poeg Fosterid. Siis oli kuulda käimapanud mootor

põrinat ja uffe julgemist. Kui Kitty Whiting tuli tagasi, nägi ta Jimi kes oli tõusnud püsti ja käes hoidis mütsi.

„Teie ei lahku ometi?“ küsis neiu.

„Arwan, on parem kui lähen,“ vastas Jim. Ta sai aru, et on mõistlikum Kitty Whitingi ta onutütrega praegu jätta üksi. Ka ta ise tahtis asja üle rahulikult mõelda järgi: „Toon oma päewaraamatu siia homme,“ ütles ta.

„Pärast lõunat?“ päris Lynda Warner. „Homme on pühapäew nagu teate. Antikwariaat on sulletud ja mul on arwamine, et ta elanikud tahawad magada kauem kui harilikult.“

Jim taipas wanatüdruku sõnade tähendust, mida aitas ilustada Kitty Whitingi pilklik naeratus.

„On see wara, kui tulen kella kahe paiku?“

„Weel üks küsimus,“ ütles Kitty. „Ma ei saa rahu, kuni mul selle peale pole wastust. Kui olesite minu asemel, kuidas korraldaksite selle asja?“

„Sõidaksin rongiga Kalifornia,“ vastas Jim kõhklemata, „nimelt San-Franciskosse. Seal mu-retseksin sõiduki. Mõtlen aurikpurjekat, skuuneri või jahti. Nad on raske ja igapäew müüakse seal igasuguseid laewu. Samas waliksin wälja ka meeskonna. Sellega poleks raskesti. Kuid teie asemel, mis Whiting, poleks ma sugugi kindel, et wõtaksin ette selle teekonna. Ma ei usu, et...“

„Ka teie?“ katkestas neiu kannatamatult kaelitugutusega.

Lynda Warner ulatas Jimile korraka käe.

„Head ööd, mr. Lyman.“

„Head ööd ja palju tänu,“ lausus Kitty Whiting.

5. p e a t ü k k.

Teel.

Jimil tuba wõdrastemajas oli karjuw wastand ümbrusele, kust ta äsja oli lahkunud. Sellest oli palju aastaid, kui Jim küllalisena oli käinud sarnastes majades kui Kitty Whitingi oma. Ta leidis oma päewaraamatu teiste asjade wahelt ja märkmeid, mis ta oli teinud Kuldsel Delfiini saare asupaiga kohta.

162° 37' W.

37° 19' S.

Salapäraseid numbrid ja tähed. Sada kuus-kümmend kaks kraadi ja kolmkümmend seitse minutit Greenwichist ida pool, ehk idapikkus; kolmkümmend seitse kraadi ja üheksateist minutit ekwaatorist lõuna pool — lõunalaius, awades ükskõik misuguse maakaarti leiab sellelt kohalt ainult wett.

Uus Merimaa tuhat miili lääne pool, Coofi saared tuhat miili põhja pool. Lõunas ei midagi peale Antarktiise.

Ta siiski nende armude abil wõis sõita saarele, kuhu oli randunud „Kuldne Delfiin“. Muidu wõitsid laewad aastate wiisi hulkuda ringi Lõuna meres, ilma et sattuksid sellele saarele.

Kogu see asi oleks Jimile wõinud näida unelmina, kui ta poleks hoidnud käes weesligunenud päewaraamatut, kuhu ta oli märkinud üles oma kannatusteekonna hulkunud skuuneriiga. Ta Stephen Foster pidas teda merehulkujaks, nägematuks walitsejaks! Jimile tõusis weri näkku, kui ta, istudes woodi serwal, tuletas meelde Stephen Fosteri sõnu.

Siiski südames pidi Jim tunnistama, et sel südametul tõusikul teatud määral oli õigus. Jimil ei olnud selle reijuga kaotada midagi. Ta sai nii wõlba leiwa peale, peale selle lubati talle weel teatud osa pärlitest, milliseid wõib olla küll keegi ilalgi ei saa näha. Neiuale tähendas see ettemõte aga nurjumise korral täielikku laostumist.

Jimil huwitas, mis Kitty Whiting temast dieti mõtleb. Tal oli oma jutustuse tõendamiseks esitada päewaraamat. Selle ta oleks wõinud anda neiuale ja isa mängust jääda wälja. Sellega ta oleks kogu wastutuse oma õlgadelt weeretanud ära, kuid siiski...

Ta püüdis asja üle mõelda lõpuni ja jõuda mingisugusele otsusele. Lyman, kuigi ta tegelikult ei kujundanud seda mõtet selliselt, arwas, et retk Kitty Whitingiga tähendab tema suhtes tahet wõita neiu armastust. Kuid misugused wõimalused olid tal Newton Fosteriga wõrrelbes, kes oli heade kommetega, kes oli temaga sugulane ja kel oli kääpärast sada wahendit neiuale lähenemiseks? Noor Foster kahtlemata oli armunud oma onutütresse ja ta oli palju tugewam wõistleja kui Jim Lyman.

Noormehe esimene armastus on sagedasti imibunud läbi kahtlustustega oma wõimetesse. Nii oli ka Jimiga. Ta oli pärit merelt, ajajookul muutunud kohmetuks merelaruks, kes ainult laewalael tundis end olewat kodus. Kuid noor Foster oli Kitty Whitingi õhkonnaft, ilus, elegant. Wõistleja oli liig tugew.

Jim tõusis püsti. Ta oli jõudnud otsusele. Suhuslikult ta oli pannud tähele tänawa nimetuse, kus elas Kitty Whiting. Maja number polnud oluline — antikwariaat pidi igate kirjandajale olema tuttav.

Hotelli kontoris ta kirjutas:

Kallis miis Whiting,

Digilisitatult leiaste päewaraamatu, kus on tähendatud üles saare asukoht. Mul pole sellest raamatust enam mingisugust kasu. See on waid protokoll möödnud merisõidust ja usun, et on parem kui näete neid numbreid algupäras. Hindan ettepanekut, mis mulle tegite, kuid kahjatsen, et ma seda ei saa wõtta wastu. Soowin teile igas teie ettewõttes kõige paremat õnne.

Loodan Foxfieldist lahkuda homme hommikul, nii et ma kahjuks ei näe Teid homme kella kahe ajal, nagu lubasin. Palun, terwitage miis Warneri.

Teie alandlik

James H. Lyman.

See kiri ei öelnud kõiki, mis tal öelda oleks olnud. Kuid nii oli parem. Kindlasti arwab neiu, et Jim on kaotanud uju ettewõtte lordaminekusse. Kindlasti ei tuleks ta selle peale, et tema keeldumise põhjuseks on noor Foster. Näbala paari päraft oleks Jim Lymani isik neiu ettekujutuses waid tume wari. Wõib olla aegajalt ta tuletaks meelde seda kummalist merimeest, kes talle teatas saare pikkuse ja laiuse kraadid.

Ta kirjutas kirjale alla tundmuslega, et nüüd lõpulikult lõikab kõik suhted Kitty Whitingiga, et talitas nagu peab talitama iga mõistlik mees tema asemel. Ta pakkis sisse päewaraamatu ja asetask ta ühte ümbrisku kirjaga. Siis kaalus ta saadetise ja pani sellele wastawalt peale marke.

Synda Warner ütles, et nad pühapäewa hommikul magawad kaua. Jim lootis, et kirjafantja ei ärata neid liig wارا. Ta andis saadetise tähitult postile ja pööras tagasi hotelli.

Talle tuli wastu hotelli teener, kes teatas, et keegi wahpeal on tahtnud temaga kõnelda telefoniteel ja wiimaks jätnud oma numbri. Oli palunud kõlistada 2895-le. Sini läbistask warin. Mitte keegi, wälja arwatud Kitty Whiting wõi Synda Warner, ei wõinud temaga nõuda ühendust telefoni läbi.

Kuid see oli mehe hääl, kes wastask ta wäljakutsele. Häälkõla oli sarnane Stephen Fosteri omaga. Ta pidask end siiski ülal hoopis teisiti kui warem.

„Mr. Lyman? Siin kõneleb Stephen Foster. Teie uudised löid mu täna õhtul natuke tasakaalust wälja, Lyman. Näete, see pole harilik äritegemise wiis. Kardan, et otsustasin liig järsku, et olin

wiidi toores teie wastu. Ehk andestate mulle? See mõte tundusk mulle esialgu natuke liig meeliskama.

Mu poeg ütles, et ta ei saa minuga nõus olla ja et peame selle asja kohta weel pidama nõu. Kas saaksite tulla meie poole weel täna õösel? Mul on mõned maakaardid raamatukogus, mis meid natuke wõiwad aidata. On küll juba hilja, kuid asi on ka wäga ebaharilik.“

Jim ei wastanud kohe. Ta oli üllatatud Stephen Fosteri äkilisest meelemuutusest. Siiski, ta ei suutnud keelduda minemast, et rääkida läbi ja arutada ettewõtte wõimalikkusest.

Foster jatkask pehmelt:

„Mõni hotelli inimestest wõib teile öelda, kus asub minu maja. Natuke linnast wäljas, lõunapoolse, esimene tee wajakule kui jõuate üle silla. Umbes miil, öeldakse. Saadaksin teile wastu oma auto, kuid meil juhtusk koduteel wäike äpardusk ja autojuht parandab praegu mootori. Loodan, et tagasi hotelli saan teid sõidutada. Wõin ma oodata teid?“

„Tulen otsekohe,“ wastask Jim.

„Ihus. Ja wõtkte kaasa numbrid wõi arwud saare asupaiga kohta. Head nägemist!“

Jim wõis küll kaasa wiia arwud, kuigi mitte päewaraamatut. Need olid talle kustumatult juurutud pähe: 162° 37' w ja 37° 19' s.

Ta küsis teed Fosteri elukohale teenrilt, kelle filmad läksid pärani kuuldes, et Foster Stephen, miljonär, oli telefoniga tahtnud kõnelda selle mitte just suursuguse hotelli elanikuga ja lõpuks ta koguni kutsusk mind oma juure!

„Te leiaste selle kergesti,“ ütles teener. „Minuke maja selle tee ääres. Wõimatu eksida.“

Kuid peagi sai Jim aru, et Fosteri arusaamine kaugustest oli wäga konserwatiivne, nagu wõib oodata mehelt, kes wäiksemadki wahemaad sõidab autoga. Astudes jõudskalt, kulus tal siiski wähe-malt kümme minutit enne kui jõudis sillani. Tee Fosteri elukoha poole sarnanes tunnelile; mändade ja paplite ladwad sünnitasid peatohal läbipaistmatu wõlwisliku.

(Särgneb.)

Uudisjuttude esimesi numbreid

on veel wähesel arwul talitusest saadaval. Rutaku, kes soowib „Uudisjutud“ kokkukõita!

Adress: Tallinn, U. Karja t. 1

(Passaashist) Postkast 135.

Mees, kes ei leidnud väljapääsu...

Harald Pinkerton.

Parajasti, kui proua Kimmel suudles härra Holts'iga, ta kuulis oma mehe samme esikus.

„Minu mees tuleb,“ sosistas ta. „Mis pean tegema? Millega end vabandama?“

Härra Holts võttis end kokku ja istus klaveri ääre. Kui härra Kimmel astus tuppa, ta sõrmed rändasid üle klaveri klahvide.

„Härra on klaverihäädaja,“ ütles proua Kimmel, „kutsusin ta telefoni kaudu...“

„Röömustab mind,“ vastas härra Kimmel, tervita oma naist ja läks kõrvaltuppa.

Härra Holts klimberdas veel veidi klaveril ja tegi siis minekut. Järgmisel päeval härra Kimmel pidi reisima ära nädalaks, pakkis oma asjad ja jättis jumalaga oma naisega.

Niipea kui ta oli ära, tuli härra Leopold, suudles proua Kimmelt ja nimetas teda oma südamekuningannaks.

Parajasti, kui ta nimetas teda südamekuningannaks, kuulis naine järsku mehe samme esikus.

„Appi!“ hüüdis ta. „Minu mees on kindlasti unustanud midagi ja tuleb nüüd tagasi. Millise väljapääsu leiame nüüd?“

Härra Leopold läks telefonile, ja just siis kui härra Kimmel astus tuppa, hüüdis: „Tere, mu härra! Vaatasin järele juhed, kõik on korras!“

„See mees on postimajast,“ seletas proua Kimmel oma mehele.

Härra Kimmel reisis jälle ära, tuli aga tagasi kolm päeva varem, kui oli öelnud. Kui proua

Kimmel kuulis oma mehe samme, istus ta parajasti härra Bleichi süles.

„Ah jumal,“ hüüdis ta hirmunult. „Mis pean tegema, mu mees tuleb!“ —

Härra Bleich jooksis toas edasi-tagasi ja hakkas mõõtma seinu.

„Odavamalt, kui 50 krooni, ma ei saa anda teile tapeete.“

„Ma ei või anda välja niipalju,“ ütles proua Kimmel. „Ma ei tohi maksta enam kui 100 krooni.“

„Ei, siis pean ütlema ära ärist,“ seletas härra Bleich ja asus minekule.

„Kahetsen väga, et tülitasin teid asjata,“ ütles proua Kimmel ja vabandas end.

„Oh, ei tee midagi,“ vastas härra Bleich. „See juhtub meil sagedasti.“ Ta jättis jumalaga ja läks. — —

Järgmisel päeval proua Kimmel külastas oma meest büroos. Et ta aga oli unustanud end teatada telefoni kaudu ja astus sisse koputamata, leidis ta oma mehe kõige õrnemas tète-a-tète'is oma kiirkirjutajannaga.

„Kaabakas, hulguis, abielurikkuja, petis!“ karjus proua Kimmel. Kuid härra Kimmel ei vastanud sõnagi, vaid mõtles väga pinevat millegist.

„Miks sa ei vasta mulle?“ karjus naine, mispeale härra Kimmel tähendas:

„Mul ei ole kahjuks büroos klaverit, ja telefon töötab alati laitmatult!“ —

Mäng elu ja surmale.

Würfli mäng elu ja surmale oli sagedaseid nähteid landsknechtide (valgasõdurite) ajajärgul. Üks huvitavamaid juhtumeid on jutustatud dr. Hermentuse poolt, kes omab täiesti usutava jutustaja nime. Aastal 1695, kui Inglise kuningas Wilhelm piiras Nammi linna, ja sõjaväes ilmists tuli toidu puudus, mõningad sõdurid otjustasid seda riisuda ümbruskonna talupoegilt, sellepeale vaatamata, et tabamisel võtsid neid sõjamääruste kohaselt surm. Suurim osa sõdureid hukkus talupoegade käe läbi; ainult üks sõdurit pöörasid terwelt laagrisse, kuid väljakohus mõistis nad surma. Järgmiseks hommikuks olid juba otjuse täitmiseks eeltööd tehtud, kuid kindral, soovides päästa ühegi sõduri elu, lüüa mõlemad olid parimaid sõdureid, finnitades väljakohu otjust, pani ette mängida würflid elu ja surma peale. Selleks mõlemad süüdlased viidi trummi juure, kus asusid würflid, kusjuures suurema filmade arvu heitja pidi hüfatama.

Õnnetuid mängijaid piirasid süngelt mõningad ohvitserid, preester ja timukas.

Suur oli kõikide imestus, kui mängijad mõlemad saavutasid ühtlase arvu, nimelt 2×6, kuid kohtuotsus oli liig selge ning sõduritel tuli heita teistorda würflid, kuid seeordne tagajärg pani veel enam hämmastama, sest mõlemate saavutus oli 2×5 filma. Juuresõljad otjustasid teatada juhusest sõjanõutogule, kuid vastus oli lühike: Jätkata! Närke pingutatav mäng jätkus, ning tagajärg oli rabav: 2×4 filma!

„Jumal on seganud end mängu!“ korrasid juuresõljad, ning otjustasid veel kord pöörduda sõjanõutogu poole. See kord nõutogu otjustas pöörduda ülemjuhataja poole, kes lõi sõdurid enese juure tuua, ning ülekuulates nende seletused juhtumi kohta, andis neile armu.

„Ühtkuil juhuseil mina heameelega arvestan saatuse näpunäitega!“ lausus ta.